

Byggnadsingenjören som blev arbetsmiljöingenjör

Hej Elisabeth Selander, ordförande region 5!

Var arbetar du?

Sedan 1979 har jag arbetat på SAS. Nu har jag precis slutat för att gå i pension. Men jag släpper inte jobbet helt och hållet. Har öppnat en firma så att jag kan fortsätta med sådana uppdrag som jag tycker är roliga.

Vad arbetade du med innan du kom till SAS?

Jag utbildade mig till byggnadsingenjör och jobbade några år som utsättare och som arbetsledare på byggen. Jag blev också ritningsansvarig för bygget av Terminal 5 på Arlanda.

Hur kom du in på arbetsmiljö?

Min chef bad mig hjälpa till med en del arbetsmiljöfrågor när Terminal 5 skulle byggas. Det var intressant och en utmaning. Det fanns ingen struktur i arbetsmiljöarbetet då och det kändes som om jag kunde göra stor nytta. Sedan blev jag erbjuden jobb som skyddstekniker av SAS och i erbjudandet ingick att jag skulle utbildas till skyddsingenjör. Utbildningen bekostades helt av SAS. Den drevs då av Arbetsmiljöinstitutet och låg i Umeå.

Utbildningen innebar att jag var 2 veckor i Umeå och därefter hemma 4 veckor under ett år. Det var tufft. Jag hade småbarn samtidigt och min man disputerade samma år. Även om det var fullt ös och lite tid över till annat, så gick det bra.

Vilka är dina arbetsuppgifter?

Arbetsuppgifterna har varierat mycket över åren, beroende på vilka frågor som har varit aktuella. Den röda tråden har varit att jag arbetat förebyggande för att arbetsmiljön ska vara så säker och god att ingen blir sjuk eller råkar ut för olyckor. 1985 bildades en företagshälsovård inom SAS och då började vi arbeta i team, vilket var bra, men samarbetet i teamet fungerade inte alltid så bra som jag ville. Jag har suttit centralt på SAS och på det sättet har jag också arbetat med att utveckla arbetsmiljöarbetet på SAS.

Vad är det bästa med ditt jobb?

Att det inte är enformigt. Man tröttnar inte på ett jobb som är så varierande. Variationen gör också att jag hela tiden lär mig nytt. Och det är förstås också roligt att ha kunnat vara med och påverka. Jag har t.ex. varit med vid upphandling av nya flygplan och kunnat påverka utformningen av de flygplan vi köpt in men också påverkat hur man lägger upp arbetet för flygande personal.

Vad är det sämsta med jobbet?

Det finns en press på att leverera. Det förväntas att jag ska kunna lösa olika och ibland rätt så komplexa problem. Samtidigt är detta en utmaning och när man lyckas känns det förstås väldigt bra.

Har du något exempel på en arbetsmiljöfråga som du arbetat med och där du tycker att du lyckats?

Det finns många roliga exempel. Särskilt nöjd är jag när jag varit involverad i byggprojekt. Jag har fått ta duster med inredningsarkitekter som prioriterat estetik som ibland skapar arbetsmiljöproblem. Arkitekter kan ju inte så mycket om arbetsmiljön för de som ska arbeta i lokalerna. Men genom att vara saklig och diskutera har jag kunnat påverka exempelvis utformningen av belysningen, så att ljusmiljön blivit bra och störande och obehagliga reflexer har kunnat undvikas. Den flashiga platsbelysningen som arkitekterna föreslog kom med som ett valbart alternativ, men de som valde den bytte oftast snabbt ut den mot en som gav bättre synergonomi. Andra faktorer som har stor betydelse för arbetsmiljön är ventilationen och färgval. Inredningsarkitekterna ville ha vitt och blankt, men det blev matt och ljusgrått vilket ger en betydligt bättre synergonomi. Det är klart att för de här arbetsmiljöfrågorna har också min grundutbildning som byggnadsingenjör varit värdefull.

Ett annat exempel handlar om upphandling av nya flygplan. En flygplansmodell hade hatthyllor som visade sig vara väldigt tunga att stänga. Det är ett tungt jobb för flygplanspersonalen och extra besvärligt för dem som inte är så långa. Problemet med en dålig lösning för hatthyllorna bidrog till att vi aldrig köpte in den aktuella flygplansmodellen.

Har du något exempel på någon arbetsmiljöfråga som varit särskilt svår eller problematisk?

Det som ibland är svårt är riskbedömningar. Man behöver ha bra på fötterna för att kunna bedöma om något är farligt eller inte farligt. Det händer ibland att personal är orolig för något och övertygade om att det är farligt. Om jag gör en bedömning att det inte är farligt, så måste jag kunna förklara och motivera det på ett sakligt och trovärdigt sätt.

Arbetsmiljöområdet är ju väldigt komplext och som du sa, är det ständigt nya utmaningar. Hur gör du för att utveckla din egen kompetens inom det här breda området?

Mitt arbete har alltid inneburit att jag behövt lära mig nytt. Det är inte alltid det har funnits färdiga utbildningar eller lösningar och då har jag fått leta reda på kunskapen själv och tillsammans med kollegor.

Det är bara att dyka in i de nya frågorna. Ett exempel är en ny lagstiftning om kosmisk strålning som kom år 2000. Jag läste på, pratade med konkurrenterna som hade samma krav på sig och också de var nybörjare på området. Kraven handlar bland annat om att på individnivå föra bok över all flygande personals exponering för kosmisk strålning. Vi utvecklade en databas för det och den har vidareutvecklats och förbättrats. Idag har vi en databas som fungerar bra och som kräver förhållandevis lite arbete för de årliga rapporterna vi levererar. Det har varit fall med enstaka anställda som överskridit den tillåtna exponeringen. Genom vår databas har vi kunnat identifiera vad det beror på och vi har lagt om vilka rutter de får flyga på, eftersom vissa rutter exempelvis över Nordpolen innebär högre strålning och vi har därför begränsat hur många sådana rutter man får flyga under ett år.

Du har arbetat länge med arbetsmiljö. Hur tycker du att arbetsmiljöområdet har utvecklats?

Det har varit en positiv utveckling. När jag började jobba var det väldigt teknikfokuserat och vi gjorde mycket mätningar. Nu arbetar vi mer förebyggande och samarbetet med linjen har utvecklats och blivit bra. Arbetsmiljön har också blivit viktigare och mer synlig. Numera kan ju

också VD prata om arbetsmiljö och hur viktigt det är. Så visst är det mycket som har blivit bättre.

Vilken är din största utmaning för de kommande åren?

Det är nog att släppa taget. Jag har ju haft koll på så mycket och har lärt mig mycket om alla möjliga och omöjliga arbetsmiljöfrågor inom flyget. Nu har jag lämnat över frågorna till andra. Men jag kommer ju ändå att fortsätta fast nu blir det mer på mina egna villkor och med sådant som jag själv väljer.

Skulle du rekommendera andra att arbeta med samma typ av jobb som du haft?

Ja absolut, det är ett roligt jobb. Det är också ett fritt jobb, som man till stora delar lägger upp själv. Hur det sedan fungerar på arbetsplatsen, beror också på vilken chef man har. Med en bra chef blir jobbet bra, med en kontrollerande chef blir jobbet inte alls lika roligt.

Vad tror du krävs för att man ska fungera och trivas med den här typen av jobb?

Man behöver ha sociala talanger. Man måste ju kunna prata med alla på en arbetsplats och skapa ett gott samarbetsklimat både med chefer, arbetsledare och anställda. Man ska kunna prata med skomakare på skomakares vis och med lärde män på latin, brukar man ju säga. Mycket av arbetet idag handlar ju om samarbete och att tillsammans lösa problem. Då gäller det att man kan få till ett bra arbetsklimat där alla bidrar med sin kunskap. Sedan är det också bra att inte vara buskabyg. Man måste kunna prata och driva frågor.

Det är också bra om man lär sig att förklara varför arbetsmiljön behöver förbättras och vissa förhållanden är skadliga. Det är betydligt bättre än att vifta med föreskriftshäften.

En annan sak, som man lär sig med åren, är att hantera rollen som opartisk arbetsmiljöexpert. Å ena sidan är man ju betald av arbetsgivaren, men å andra sidan ska man vara en opartisk expert. Det innebär att man måste vara saklig. Det är bra att ha Arbetsmiljölagen i ryggen då men framför allt är det saklighet som gäller.

BILD FINNS!!!